

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 772/2015-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Ľubomírom Hnátom, Advokátska kancelária, Guothova 20, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality, v konaní vedenom pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality v konaní vedenom pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 porušené boli.

2. Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Bratislava II, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 konalo bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré mu j e Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava II, odbor kriminálnej polície, oddelenie ekonomickej kriminality, zastúpené Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, p o v i n n é vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava II, odbor kriminálnej polície, oddelenie ekonomickej kriminality, zastúpené Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, j e p o v i n n é uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet JUDr. Ľubomíra Hnáta, Advokátska kancelária, Guothova 20, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 772/2015-17 z 19. novembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej

kriminality (ďalej len „okresné riaditeľstvo PZ) v konaní vedenom pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je v predmetnom prípravnom konaní v procesnom postavení obvineného. V konaní, v ktorom sa sťažovateľ domáha vyslovenia zbytočných priesťahov, mu bolo vznesené obvinenie 9. apríla 1998 pôvodne Okresným úradom vyšetrovania Policajného zboru Bratislava II.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nedošlo k ukončeniu prípravného konania.

Okrem toho, že sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného riaditeľstva PZ bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň navrhol prikázať okresnému riaditeľstvu PZ konať v napadnutom konaní bez zbytočných priesťahov. Napokon sa domáhal aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € a úhrady trov konania.

Okresné riaditeľstvo PZ na základe výzvy ústavného súdu zaujalo k sťažnosti stanovisko vo vyjadrení ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 doručenom ústavnému súdu 16. februára 2016, v ktorom okrem iného uviedlo, že konanie bolo pôvodne vedené na Okresnom úrade vyšetrovania Policajného zboru Bratislava II, ktorý nebol ich organizačnou súčasťou, a v rámci okresného riaditeľstva PZ je vyšetrovanie v napadnutom konaní vedené od 1. januára 2004. Vo vyjadrení okresné riaditeľstvo PZ taktiež poukázalo na zložitosť trestného konania, v ktorom na začiatku vystupovalo v procesnom postavení poškodeného až 119 osôb, pričom tento počet sa postupne rozširoval z dôvodu ich úmrtia a prechodu práv na viacerých pozostalých, ktorých bolo potrebné v konaní vypočítať. Poukázalo aj na skutočnosť, že trestný spis bol pridelený postupne 11 vyšetrovateľom, z ktorých každý musel rozsiahly vyšetrovací spis naštudovať a napláňovať ďalšie úkony. Okresné riaditeľstvo PZ je toho názoru, že trestné konanie v napadnutom konaní je skutočne

zdlhové, ale je zapríčinené celým radom objektívnych faktorov, ktoré okresné riaditeľstvo PZ nedokáže priamo ovplyvniť.

K vyjadreniu okresného riaditeľstva PZ sťažovateľ zaujal stanovisko, v zmysle ktorého očakával od okresného riaditeľstva PZ ospravedlnenie.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a predloženého vyšetrovacieho spisu okresného riaditeľstva PZ ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 ústavný súd zistil takýto relevantný priebeh a stav napadnutého konania (spis okresného riaditeľstva PZ je čiastočne neprehľadný, pretože dokumenty v ňom nie sú založené v chronologickom slede, ako boli vyhotovované):

- 9. apríl 1998 - uznesenie o vznesení obvinenia sťažovateľovi, identifikácia 92 poškodených,
- 24. jún 1998 - výsluch sťažovateľa v procesnom postavení obvineného,
- 22. júl 1998 - vykonanie procesného úkonu konfrontácie sťažovateľa,
- apríl 1998 – marec 1999 - realizovanie výsluchov svedkov, obvinených, svedkov – poškodených, zabezpečovanie listinných dôkazov, osvedčovacích kníh,
- 30. apríl 1999 - návrh na podanie obžaloby,
- 18. máj 1999 - Okresná prokuratúra Bratislava I vrátila vec s pokynmi na doplnenie vyšetrovania,
- 20. apríl 2009 - opätovný výsluch sťažovateľa,
- 3. máj 2013 - výsluch svedkyne poškodenej,
- 3. jún 2013 – 25. jún 2013 - výsluchy svedkov poškodených,
- 17. október 2013 - dožiadanie o výsluch svedkyne,
- máj 2014 - výsluchy svedkov.

Ústavný súd z vyjadrenia okresného riaditeľstva PZ zistil, že ešte 17. februára 2016 mal byť realizovaný výsluch spoločného zástupcu poškodených.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou okrem iného domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské (ďalej len „ESLP“) práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Podľa § 2 ods. 10 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán.

Judikatúra EŠLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného [obmedzenie práv a slobôd, vplyv na povesť, postavenie v zamestnaní a pod. (napr. rozsudok EŠLP vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. 6. 1987)].

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je trestné stíhanie (vyšetrovanie skutku podozrenia zo spáchania trestného činu podvodu), ktoré začal Okresný úrad vyšetrovania Policajného zboru Bratislava II, pričom obvinenie bolo sťažovateľovi vznesené 9. apríla 1998, teda pred viac ako osemnástimi rokmi.

Vychádzajúc z obsahu vyšetrovacieho spisu ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 a postupu okresného riaditeľstva PZ v predmetnom konaní, ústavný súd konštatuje, že veci možno priznať značnú zložitosť, a to z dôvodu vysokého počtu osôb vystupujúcich na strane poškodených, ako aj rozširovania tohto počtu z dôvodu úmrtia viacerých poškodených a s tým spojeného prechodu práv na viacerých pozostalých. Zložitosť veci možno priznať aj z dôvodu zabezpečovania rozsiahleho počtu listinných dôkazov.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by v súvislosti s predĺžením priebehu napadnutého konania bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľa.

3. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného riaditeľstva PZ v napadnutom konaní. Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho vyšetrovacieho spisu, ústavný súd konštatoval zbytočné prietahy. Okresné riaditeľstvo PZ v dobe od vrátenia obžaloby 18. mája 1999 až do 14. októbra 2004 vo veci nevykonalo žiaden úkon smerujúci k vyšetreniu a rozhodnutiu veci, okrem vydania opravného uznesenia 19. februára 2002 a spojenia konaní 14. januára 2004. Ďalšie roky konania sú poznačené občasnými úkonmi.

Vzhľadom na to, že konanie trvá 18 rokov, ústavný súd nepovažuje za potrebné osobitne skúmať vykonané procesné úkony a, berúc do úvahy aj celý doterajší priebeh napadnutého konania, konštatuje, že postupom okresného riaditeľstva PZ v konaní vedenom pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu sťažovateľom označených práv. Ústavný súd zdôrazňuje, že dĺžka napadnutého konania je sama osebe porušením označených základných práv a slobôd sťažovateľa.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 7 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, keď okrem iného uviedol, že *„Výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy odôvodňujem s ohľadom na zistené obdobie*

nečinnosti (sedemnášť rokov mojej neistoty) Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave II, Odboru kriminálnej polície, Oddelenia ekonomickej kriminality...“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného riaditeľstva PZ vedeného pod ČVS: ORP-OÚV-329/51-02-04/98 a zároveň berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy sťažovateľovi 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Ľubomírom Hnátom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839,83 €.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov konania za dva úkony právnej služby vrátane režijného paušálu v sume 296,44 €, ktorá prislúcha podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, neodporuje tejto vyhláške,

a preto priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v sume uplatnenej jeho právnym zástupcom.

Priznanú úhradu trov konania je okresné riaditeľstvo PZ povinné zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2016